EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 2009.12.8
KOM(2009)668 galutinis

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

leisti Lietuvos Respublikai toliau taikyti priemonę, kuria nukrypstama nuo Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 193 straipsnio

(Tekstas autentiškas tik lietuvių kalba)

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

PASIŪLYMO APLINKYBĖS

Pasiūlymo pagrindas ir tikslai

Pagal 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos[1] (toliau – PVM direktyva) 395 straipsnį Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali vieningai leisti bet kuriai valstybei narei imtis specialių priemonių, nukrypstant nuo šios direktyvos, kad būtų supaprastinta pridėtinės vertės mokesčio rinkimo procedūra arba užkirstas kelias tam tikrų rūšių mokesčių slėpimui ar vengimui.

Raštu, kurį Komisijos generalinis sekretoriatas užregistravo 2009 m. rugsėjo 9 d., Lietuvos Respublika (toliau – Lietuva) paprašė leisti toliau taikyti priemonę, kuria nukrypstama nuo PVM direktyvos 193 straipsnio. Vadovaudamasi PVM direktyvos 395 straipsnio 2 dalimi, 2009 m. spalio 27 d. Komisija raštu informavo kitas valstybes nares apie Lietuvos prašymą. 2009 m. spalio 29 d. raštu Komisija pranešė Lietuvai, kad turi visą informaciją, kuri, Komisijos nuomone, yra būtina prašymui įvertinti**.**

Bendrosios aplinkybės

Lietuvos vyriausybė norėtų toliau taikyti atvirkštinio apmokestinimo tvarką, kuri šiuo metu taikoma medienos tiekimo sandoriams ir apmokestinamųjų asmenų, kurių atžvilgiu pradėta teisminė bankroto arba restruktūrizavimo procedūra, prekių tiekimo ir paslaugų teikimo sandoriams.

Dėl medienos tiekimo sandorių reikia pasakyti, kad Lietuvoje yra daug savo prievolių nevykdančių prekiautojų. Šiame sektoriuje veikiančios įmonės dažniausiai yra smulkūs perpardavėjai ir tarpininkai, kurie dingsta mokesčių administratoriui nesumokėję už patiektas prekes apskaičiuoto mokesčio, o pirkėjams palikę galiojančias sąskaitas faktūras, suteikiančias teisę į PVM atskaitą.

Apmokestinamieji asmenys, kurių atžvilgiu pradėta teisminė bankroto arba restruktūrizavimo procedūra, dažnai negali arba nenori mokesčių administratoriui mokėti iš pirkėjų gauto PVM. Tačiau pirkėjas, jeigu jis yra reikalavimus vykdantis prekiautojas, gali sumokėtą PVM įtraukti į atskaitą.

Taikant atvirkštinio apmokestinimo tvarką, vidaus sandorių atveju prievolė sumokėti PVM tenka pirkėjui. Taip nukrypstama nuo PVM direktyvos 193 straipsnyje nustatytos bendrosios taisyklės, pagal kurią prievolė sumokėti PVM paprastai tenka

[1] OL L 347, 2006 12 11, p. 1.

apmokestinamajam asmeniui, kuris tiekia prekes arba teikia paslaugas.

Pirmą kartą šią priemonę (kuria nukrypta nuo tuo metu galiojusios Šeštosios direktyvos[2], be esminių turinio pakeitimų pakeistos PVM direktyva) leista nustatyti 2006 m. gegužės 15 d. Tarybos sprendimu 2006/388/EB[3].

Iš pradžių aptariamoji priemonė buvo taikoma ir tam tikriems atliekų bei statybos darbų sandoriams. Minėto sprendimo 3 straipsnyje nurodyta, kad leidimo galiojimas baigsis įsigaliojus direktyvai, kuria racionalizuojamos Šeštosios direktyvos 27 straipsnyje (dabar PVM direktyvos 395 straipsnis) numatytos leidžiančios nukrypti nuostatos ir kurioje numatoma speciali apmokestinimo PVM minėtuose sektoriuose tvarka (jei minėta direktyva įsigalios iki 2009 m. gruodžio 31 d.). Leidimo galiojimas baigėsi įsigaliojus vadinamajai Racionalizavimo direktyvai[4], kuria buvo pakeistas Sprendimas 2006/388/EB kaip teisinis atvirkštinio apmokestinimo tvarkos taikymo šiuose dviejuose sektoriuose pagrindas, todėl šiems sektoriams minėtas sprendimas nebetaikomas ir, atitinkamai, jie nebėra priemonės galiojimo pratęsimo prašymo objektas.

Komisija pripažįsta, kad padėtis, kuria remiantis buvo nustatyta pirminė leidžianti nukrypti nuostata, nepakito ir kad Lietuva, taikydama ankstesnę leidžiančią nukrypti nuostatą, turėjo galimybę sumažinti PVM slėpimo riziką ir supaprastinti mokesčio rinkimo procedūrą medienos sektoriuje, taip pat apmokestinamųjų asmenų, kurių atžvilgiu pradėta teisminė bankroto arba restruktūrizavimo procedūra, tam tikrų prekių tiekimo arba paslaugų teikimo sandorių atveju. Todėl reikėtų ribotą laiką leisti toliau taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą.

Pasiūlymo srityje galiojančios nuostatos

Kitoms valstybėms narėms buvo leista taikyti panašias leidžiančias nukrypti nuostatas, susijusias su PVM direktyvos 193 straipsniu.

Derėjimas su kitomis Europos Sąjungos politikos sritimis ir tikslais

Netaikoma.

KONSULTACIJOS SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMAS

Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis

Netaikoma.

Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas

---

2 1977 m. gegužės 17 d. Tarybos direktyva 77/388/EEB dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas (OL L 145, 1977 6 13).

3 OL L 150, 2006 6 3, p. 13.

4 2006 m. liepos 24 d. Tarybos direktyva 2006/69/EB, iš dalies keičianti Direktyvos 77/388/EEB nuostatas, susijusias su tam tikromis priemonėmis, kuriomis siekiama supaprastinti apmokestinimo pridėtinės vertės mokesčiu tvarką ir padėti užkirsti kelią mokesčių slėpimui ar vengimui, bei panaikinanti tam tikrus sprendimus dėl leidžiančių nukrypti nuostatų (OL L 221, 2006 8 12, p. 9).

Nepriklausomo tyrimo neprireikė.

Poveikio vertinimas

Sprendimo pasiūlymu siekiama supaprastinti mokesčio rinkimo tvarką ir kovoti su galimu PVM slėpimu ir vengimu, todėl jis gali turėti teigiamą ekonominį poveikį.

Poveikis bet kuriuo atveju bus ribotas dėl siauros leidžiančios nukrypti nuostatos taikymo srities.

TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

Siūlomų veiksmų santrauka

Leidimas Lietuvai toliau taikyti priemonę, kuria nukrypstama nuo PVM direktyvos 193 straipsnio nuostatų, susijusių su atvirkštinio apmokestinimo tvarkos taikymu medienos tiekimo sandoriams ir įmonių, kurių atžvilgiu pradėta teisminė bankroto arba restruktūrizavimo procedūra, prekių tiekimo ir paslaugų teikimo sandoriams.

Teisinis pagrindas

PVM direktyvos 395 straipsnis.

Subsidiarumo principas

Remiantis PVM direktyvos 395 straipsniu, valstybė narė, pageidaujanti pradėti taikyti nuo minėtos direktyvos nukrypstančias priemones, privalo gauti Tarybos leidimą, kuris suteikiamas Tarybos sprendimu. Todėl pasiūlymas atitinka subsidiarumo principą.

Proporcingumo principas

Pasiūlymas atitinka proporcingumo principą dėl toliau nurodytos (-ų) priežasties (-čių).

Šis sprendimas susijęs su valstybei narei jos pačios prašymu suteiktu leidimu ir nėra privalomas.

Atsižvelgiant į ribotą šios leidžiančios nukrypti priemonės taikymo sritį, specialioji priemonė yra proporcinga siekiamam tikslui.

Pasirinkta priemonė

Pagal PVM direktyvos 395 straipsnį nukrypti nuo įprastinių PVM taisyklių galima tik Komisijos pasiūlymu vieningai leidus Tarybai. Be to, Tarybos sprendimas yra tinkamiausia priemonė, nes jis gali būti skirtas atskiroms valstybėms narėms.

POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymas neturi poveikio Bendrijos biudžetui.

PAPILDOMA INFORMACIJA

Persvarstymo, keitimo, laikino galiojimo sąlyga

Pasiūlyme numatyta laikino galiojimo sąlyga.

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

leisti Lietuvos Respublikai toliau taikyti priemonę, kuria nukrypstama nuo Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 193 straipsnio

(Tekstas autentiškas tik lietuvių kalba)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį ir į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvą 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos[5], ypač į jos 395 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) Raštu, kurį Komisijos generalinis sekretoriatas užregistravo 2009 m. rugsėjo 9 d., Lietuva paprašė leisti toliau taikyti priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB nuostatų, kuriomis nustatomas asmuo, kuriam tenka prievolė mokesčių administratoriui sumokėti pridėtinės vertės mokestį (PVM).

(2) Remdamasi Direktyvos 2006/112/EB 395 straipsnio 2 dalimi, Komisija 2009 m. spalio 27 d. raštu pranešė kitoms valstybėms narėms apie Lietuvos prašymą. 2009 m. spalio 29 d. raštu Komisija pranešė Lietuvai, kad turi visą informaciją, kuri, Komisijos nuomone, yra būtina prašymui įvertinti.

(3) Šia priemone siekiama nustatyti, kad prievolė sumokėti PVM, mokėtiną už apmokestinamųjų asmenų, kurių atžvilgiu pradėta teisminė bankroto arba restruktūrizavimo procedūra, prekių tiekimo arba paslaugų teikimo sandorius, taip pat už medienos tiekimo sandorius, ir toliau tektų tų prekių ar paslaugų gavėjui.

(4) Dažnai apmokestinamieji asmenys, kurių atžvilgiu pradėta teisminė bankroto arba restruktūrizavimo procedūra, dėl finansinių sunkumų negali mokesčių administratoriui sumokėti PVM, apskaičiuoto už jų tiekiamas prekes ar teikiamas paslaugas. Tačiau tų prekių ar paslaugų gavėjas, jeigu tai teisę į atskaitą turintis apmokestinamasis asmuo, gali atskaityti PVM net ir tuo atveju, kai prekių tiekėjas ar paslaugų teikėjas jo nesumoka mokesčių administratoriui.

(5) Lietuva medienos sektoriuje susiduria su problemomis, kurių kyla dėl medienos rinkos ir joje veikiančių įmonių pobūdžio: šioje rinkoje dominuoja mažos bendrovės (dažniausiai perpardavėjai ir tarpininkai), kurias mokesčių administratoriui sunku

[5] OL L 347, 2006 12 11, p. 1.

kontroliuoti. Dažniausiai mokesčiai slepiami taip: įmonė už tiekiamas prekes išrašo sąskaitą faktūrą ir dingsta nesumokėjusi mokesčių, tačiau pirkėjui palieka galiojančią sąskaitą faktūrą, suteikiančią jam teisę į PVM atskaitą.

(6) Nustačius, kad pirmiau minėtais atvejais asmuo, kuriam tenka prievolė sumokėti PVM, yra prekių ar paslaugų gavėjas (jeigu tai apmokestinamasis asmuo), leidžiančia nukrypti nuostata panaikinami PVM surinkimo sunkumai ir nedaromas poveikis mokėtino mokesčio sumai. Taip sudaromos galimybės supaprastinti mokesčių administratoriaus darbą renkant mokesčius ir užkirsti kelią tam tikrų rūšių mokesčių slėpimui ir vengimui. Priemone nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB 193 straipsnio, kuriame nustatyta, kad prievolė sumokėti PVM paprastai tenka prekes tiekiančiam arba paslaugas teikiančiam apmokestinamajam asmeniui.

(7) Anksčiau aptariamąją priemonę leista nustatyti Tarybos sprendimu 2006/388/EB[6] remiantis tuo metu galiojusia Šeštąja Tarybos direktyva 77/388/EB dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas[7].

(8) Komisija pripažįsta, kad esamą aptariamos priemonės taikymą pateisinanti teisinė ir faktinė padėtis nepasikeitė. Todėl reikėtų ribotą laiką leisti Lietuvai toliau taikyti minėtą priemonę.

(9) Ši leidžianti nukrypti nuostata neturės neigiamos įtakos Bendrijos nuosaviems ištekliams, gaunamiems iš PVM,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Nukrypstant nuo Direktyvos 2006/112/EB 193 straipsnio, Lietuvai toliau leidžiama nustatyti, kad toliau nurodytais atvejais prievolė sumokėti PVM tenka apmokestinamajam asmeniui, kuriam tiekiamos prekės ar teikiamos paslaugos:

1) kai prekes tiekia ar paslaugas teikia apmokestinamasis asmuo, kurio atžvilgiu pradėta teisminė bankroto arba restruktūrizavimo procedūra;

2) kai tiekiama mediena.

2 straipsnis

Šis sprendimas nustoja galioti 2012 m. gruodžio 31 d.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Lietuvos Respublikai.

---

[6] OL L 150, 2006 6 3, p. 13.
[7] OL L 145, 1977 6 13, p. 1.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas